

Fredningsnævnet for Sydsjælland, Møn, Lolland og Falster

Afgørelse af 24. marts 2023 om fredning af Skarholm i Lolland Kommune

FN-SSJ- 47 -2020

Fredningsnævnet for Sydsjælland, Møn og Lolland og Falster har den 24. marts 2023 truffet afgørelse om fredning af et område på ca. 196 ha ved Skarholm mellem Tjørnebjerg og Bredfjed i Lolland Kommune.

Afgørelsen er i det væsentlige i overensstemmelse med et fælles fredningsforslag fra Danmarks Naturfredningsforening og Lolland Kommune, der blev sendt til Fredningsnævnet den 29. september 2020.

Det fredede område har ligget udyrket siden 1999/2000. Der er siden 1999 i medfør af MVJ-ordningen (frivillige miljøforanstaltninger), der er udløbet i 2019, og tidligere braklægning/ekstensivering etableret ca. 143 ha vådområder og ekstensive græsarealer. Der er endvidere etableret 20 ha fredskov på tidligere agerjord. Herudover er 15 ha af Det Lollandske Dige taget med i fredningen.

Formålet med fredningen er at hindre genopdyrkning af den nyopståede natur, at sikre adgang til at gennemføre naturpleje og at sikre offentlighedens adgangsmuligheder.

Det fredede område, der nøjagtigt fremgår af fredningskortet til denne afgørelse, omfatter følgende arealer:

- Lb.nr. 1: 176,31 ha af matr.nr. 8a, 12 eæ, 12 k, Tjørnebjerg, Gloslunde, og matr.nr. 245d, 245aa, 245i, 245lq, 306k, 245a, 245ø, 245y, 245x, 245v og 245dm Rødby Markjorder, der ejes af Lidsø Gods ved Anders Nordtorp Henriksen.
- Lb.nr. 2: 0,84 ha af matr.nr. 18 Tjørnebjerg, Gloslunde, på 0,84 ha, der ejes af Lolland Kommune.
- Lb.nr. 3: 16,27 ha af matr.nr. 17, 2, 8c, 16e, 4 b, 12 fb og 14k Tjørnebjerg, Gloslunde, og 245c Rødby Markjorder og 1a Rødby Fjord, Rødby Jorder, der ejes af Det Lollandske Digelag.
- Lb.nr. 4: Udgået – erhvervet af Lidsø God, nu en del af lb.nr. 1.

- Lb.nr.5: 0,49 ha af matr.nr. 245æ Rødby Markjorder, tidligere boet efter Kirsten Danielsen, nu Lolland Kommune for 1 kr.
- Lb.nr. 6: 0,50 ha af matr.nr. 245z Rødby Markjorder, der ejes af Mark Philip Thomsen Jaszczak. Og
- Lb.nr. 7: et umatrikuleret areal ud mod havet på 1,48 ha uden tinglyst ejer.

Fredningsnævnet har fastsat følgende

Fredningsbestemmelser:

§ 1 Fredningens formål.

Fredningen har til formål

- at bevare og forbedre de biologiske værdier, der knytter sig til det åbne strandengsområde samt søer, vandløb, skov- og naturarealer, der ligger spredt i området,
- at beskytte og forbedre de landskabelige værdier i området således, at området fremtræder som et overvejende åbent landskab med enkelte levende hegn og solitære træer, eller i sammenhæng med de tilstødende fredede områder og skovområder,
- at sikre og forbedre områdets rekreative kvaliteter, herunder at sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ved anlæg af sammenhængende stisystemer,
- at skabe grundlag for naturpleje, og
- at medvirke til overholdelsen af Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturen.

§ 2 Fredningsområdet

Det fredede område omfatter ca. 196 ha, som fremgår af fredningskortet.

§ 3 Bevaring af området.

Fredningsområdet fremtræder i dag som overvejende lysåbent med islæt af småbevoksninger. Fredningsområdet skal også fremover bevares som overvejende lysåbent landskab med islæt af småbevoksninger, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation.

Fredningsnævnets godkendelse erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes ved andre myndigheder.

§ 4 Arealernes drift og anvendelse

Landbrugsarealer med en genopdyrkningsret ekstensiveres permanent. Arealerne må herefter ikke omlægges, jordbearbejdes, tilsås, gødskes, kalkes, behandles med pesticider og lignende eller tilplantes med flerårige, udsigtshæmmende afgrøder som for eksempel energipil.

Skovarealet kan drives som hidtil.

Arter, der er angivet på Naturstyrelsens sortliste som invasive, bekæmpes over alt inden for fredningsområdet. Såfremt lodsejer ikke foretager nødvendig bekæmpelse, gennemfører plejemyndigheden så vidt muligt den fornødne bekæmpelse. I forbindelse med fjernelsen af invasive arter kan der undtagelsesvist og efter aftale med plejemyndigheden anvendes pesticider.

Fredningen har ikke betydning for drift og vedligehold af Det Lollandske Dige, der løber gennem området, herunder vedligeholdelse af digegraven på bagsiden af diget. Det Lollandske Digelag står for drift, pleje og vedligehold af Det Lollandske Dige og de tekniske anlæg i den forbindelse, herunder evt. bekæmpelse af invasive arter.

§ 5 Terrænændringer mv.

Terrænændringer herunder råstofindvinding er ikke tilladt.

Dog kan der ske terrænændringer som led i en naturgenopretning, eller som mindre terrænændringer i forbindelse med byggeri og anlæg efter Fredningsnævnets godkendelse. Der kan dog etableres en ny dæmning/stigbord i det nordvestlige hjørne som angivet på fredningskortet.

Fredningen er ikke til hinder for arkæologiske udgravninger i området efter fredningsnævnets godkendelse.

Fredningen er ikke til hinder for, etablering af anlæg til sikring af Det Lollandske Dige, der er omfattet af Kystbeskyttelsesloven, herunder f.eks. etablering af digefod, forhøjelse af diget mv.

§ 6 Bebyggelse, faste konstruktioner og anlæg

Der må ikke opføres ny bebyggelse eller faste anlæg og konstruktioner, herunder skure, boder, jagthytter, transformerstationer, drivhuse, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer, master og lignende, og der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der kan dog placeres op til to fugletårne/-skjul, en primitiv shelter- og kajakanlægsplads på de på fredningskortet med særlig signatur anførte steder. Plejemyndigheden vil inden for 2 år efter fredningens endelige gennemførelse sikre etableringen af fugletårne/-skjul.

Der kan inden for fredningen placeres op til seks jagttårne/-stiger efter jagtlovens regler.

Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure til får, kreaturer og lignende efter Fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

Der må ikke etableres belysning inden for fredningsområdet.

Hegn må opsættes, hvis hegnet ikke begrænser offentlighedens adgang efter naturbeskyttelsesloven. Hegn skal være almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug. Skovhegn til nykultur kan opsættes efter behov.

Der må opsættes informationstavler til formidling af fredningen på foranledning af plejemyndigheden. Informationstavlerne kan have et skilteareal på op til 0,7 m² og der må maks. være 1,9 m til tavlens overkant. Der kan dispenseres til størrelsen, hvor særlige forhold taler for det f.eks. ved indgangen til området eller ved fugletårne.

Der må ikke anlægges nye veje eller ændres belægning på eksisterende veje. Almindelig vedligeholdelse af mark- og skovveje med eksempelvis sten eller grus er tilladt, og vejene kan hæves, hvis vandstanden omkring stiger ifm. naturgenopretning.

Nye stier kan anlægges efter aftale med ejeren og med Fredningsnævnets godkendelse.

Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn. Plejemyndigheden kan dog i særlige tilfælde godkende nye grøfter eller dræn, hvis formålet er at muliggøre naturpleje, eller hvis det er nødvendigt for opretholdelse af udlagte veje og stier.

Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med pleje, anlæg af stier mv., f.eks. stenter, klaplåger, drikkeanlæg, fangfolde og lignende. Alle konstruktioner skal i udgangspunktet være etableret i træ og holdes i jordfarver bortset fra drikkeanlæg, hegn og mindre dele, der kan være i andre materialer.

§ 7 Offentlighedens adgang

Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger af de almindelige bestemmelser i gældende love, og eksisterende veje og stier er således åbne for offentlighedens færdsel til fods eller cykel, jf. naturbeskyttelseslovens § 26.

Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Fredningsnævnet kan godkende, at stiers, vejes og markvejes nuværende tracé kan ændres, såfremt den samlede stiforbindelse gennem landskabet ikke afbrydes, og offentlighedens mulighed for at opleve det fredede område ikke forringes. Ikke alle stier er farbare, når der er vådt.

Nye stier kan etableres efter aftale med lodsejeren. Stierne kan etableres som trampespor eller slåede 1,5 meter brede stier. Hvor adgang til de på fredningskortet udpegede stier forhindres ved hegning af hensyn til græssende husdyr, skal stierne holdes åbne og tilgængelige for offentligheden med stenter, klaplåger, færister eller lignende, eller ved at føre stien udenom eller imellem foldene.

Plejemyndigheden kan af hensyn til bevarelsen af plante- og dyrelivet fastsætte regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området.

Plejemyndigheden sikrer, at stier som fremgår af fredningskortet i fornødent omfang er afmærkede og holdes åbne ved slåning af sporet mindst en gang årligt.

§ 8 Plejemyndighed

Lolland Kommune er plejemyndighed. Plejemyndighederne udarbejder en plejeplan for det fredede område senest 2 år efter fredningens endelige gennemførelse med efterfølgende revision senest hvert 10. år.

Pleje af de fredede arealer kan gennemføres efter den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse.

Plejeplanen kan f.eks. indeholde foranstaltninger som afgræsning, høslæt m.v. med henblik på at sikre, at områderne i det væsentlige holdes åbne samt at eksisterende beplantning kan fjernes, nedskæres m.v.

Der skal gives grundejere, forpagtere og Danmarks Naturfredningsforening mulighed til at udtale sig om forslaget til plejeplan.

Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for Fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn.

§ 9 Naturgenopretning

Fredningen er ikke til hinder for, at der kan ske naturgenopretning eller genskabelse af den naturlige hydrologi i området som f.eks. en vandstandshævning på lavbundsarealerne efter nærmere beskrivelse i en plejeplan.

Fredningen ikke til hinder for indgreb, der genopretter en selvforvaltende natur med fri dynamik og naturlige processer (rewilding) efter en samlet plan og fredningsnævnets tilladelse.

§ 10 Jagt

Jagt er tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning. Eventuelle fodertønder skal holdes i neutrale farver.

§ 11 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsforslaget er bekendtgjort på fredningsnævnets hjemmeside og i Statstidende den 21. december 2020. Der blev først offentligt møde og besigtigelse den 20. september 2021 på grund af covid-19-pandemien.

Fredningsnævnet har den 28. juni 2022 truffet afgørelse om, at fredningsforslaget ikke kræver miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens § 8.

Fredningsnævnet har ved særskilt afgørelse i dag truffet afgørelse om erstatningerne i forbindelse med fredningen, jf. naturbeskyttelseslovens § 39.

Planmæssige forhold

Der er ingen eksisterende fredninger inden for fredningsområdet.

Fredningsområdet ligger i landzone.

Der er ikke udpeget Natura 2000 område inden for fredningen. Nærmeste Natura 2000 områder er 251/Femern Bælt mod vest, 177/Maribosøerne mod nord-øst og 173/Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand.

Af Kommuneplanen for Lolland Kommune 2017-2029 fremgår, at Det Lollandske Dige er udpeget som værdifuldt kulturmiljø, og at størstedelen af området er udpeget som værdi-

fulde jordbrugslandskaber. Størstedelen af området ligger inden for eksisterende eller potentielle naturområder og dermed inden for Grønt Danmarkskort. En mindre del af området ligger inden for værdifulde landbrugsområder, mens det meste af området ligger inden for et område, hvor skovrejsning er uønsket, bortset fra det allerede skovbevoksede areal, der ligger i neutralområde. Størstedelen af området er lavbundsarealer.

Der er siden 1999 på frivillig basis af ejerne inden for fredningen etableret ca 143 ha vådområder og ekstensive græsarealer i medfør af MVJ-ordningen (frivillige miljøforanstaltninger), der er udløbet i 2019 og tidligere braklægning/ekstensivering.

Fredningsforslaget og bemærkningerne hertil

I fredningsforslaget er anført blandt andet følgende:

...

Det område, som foreslås fredet, har ligget udyrket hen siden år 2000, og fremtræder i dag som et fantastisk naturområde med stor både landskabelig skønhed og rigt på dyre- og planteliv, herunder mange truede og sjældne arter. Området rummer samtidig en mosaik af mange naturtyper som større, lavvandede søer, gravede vandhuller, mose, eng, overdrev, hede, vedvarende græs og et par ældre småskove. Gennem de seneste mindst 20 år har det udviklet sig til en sand naturperle af betydning for ikke mindst planteliv, fugle, padder og insekter. De senere års udvikling i naturværdier skal ses i sammenhæng med de længe eksisterende naturværdier på og nær Det Sydllandske Dige, som har ligget åbent for indvandring af dyr og planter siden dets anlæggelse efter stormfloden i 1872. Området omfatter således både natur med lang kontinuitet knyttet til strøget langs kysten, og natur der er opstået efter ophør af dyrkning og hævning af vandstand i medfør af en 20-årig MVJ-ordning, som udløb i 2019.

Der er siden 1999 på frivillig basis af ejere etableret 143 hektar vådområder og ekstensive græsarealer i medfør af MVJ-ordningen eller på grund af tidligere braklægning og ekstensivering. Der er desuden etableret 20 hektar fredskov på tidligere agerjord. Endelig ønskes 15 hektar af Det Sydllandske Dige taget med i fredning.

Det er formålet med fredningsforslaget at hindre genopdyrkning af den nyopståede natur, at sikre adgang til at gennemføre naturpleje og at sikre offentlighedens adgangsmuligheder.

...

Planteliv

Fredningsområdet rummer et meget rigt planteliv med 290 arter, som er registreret i nyere tid (se bilag 4.1). Adskillige af disse er hel- og halvsjældne, og mange er typiske for naturtyper, som er sjældne på Lolland. Det gælder særlig sandede og næringsfattige områder som hede og overdrev, men der er også et stort antal

arter knyttet til vådområder og kystnære biotoper. Nævnes kan de sjældne Hjorterod og Ager-Kohvede (figur 11).

Tidligere er der, særlig fra de såkaldte digegrave, hvorfra der blev taget materialer til bygning af Det Sydlollandske Dige, kendt en række meget sjældne arter, som nu er forsvundet på grund af gravenes tilgroning med krat (bilag 4.1).

Dyreliv

De store vådområder med lavvandede søer omgivet af rørskove og enge, som er opstået rundt om Skarholm, udgør en meget værdifuld fuglelokalitet. Området regnes for en af det sydlige Danmarks vigtigste rasteplasser for trækfugle, og det er et enestående område for svømme- og vadefugle i yngletiden.

De rastende gæs og ænder tælles i tusinder, blandt andre blisgæs, bramgæs, knarand, pibeand og skeand. Området er også af særlig betydning for trækkende vadefugle som brushane, lille og stor regnspeve, lille kobbersnepe og sandløber og for rovfugle som hvepsevåge, rød glente, lærkefalk og vandrefalk.

Søerne med deres uforstyrrede øer og holme er ynglested for blandt andre knarand, skeand, taffeland, lille og gråstrubet lappedykker og som de sjældneste klyden, der har ynglet med op til tre par, og tranen, der ynglede første gang i 2014. I rørskovene omkring søerne yngler dobbeltbekkasin, rørhøg, rørdrum, skægmejse og vandrikse. På strandengene yngler stor og lille præstekrave, rødben og strandskade og af særlige ynglefugle i de øvrige dele af området bør nævnes tårnfalk og rødrygget tornskade...

Blandt pattedyrene er der en stor bestand af rådyr og hare, og dådyret har bredt sig meget i de senere år. Rødmusen, som herhjemme næsten udelukkende findes på Lolland og Falster, men til gengæld meget udbredt, må næsten helt sikkert forekomme i fredningsområdet, da den holder til i rørskov og skovbryn, som der er opstået meget af efter vandstandshævning og skovplantning. Af rovdyr findes ræv, grævling, husmår, lækat og brud. Med forbehold for manglende kendskab til områdets flagermusearter vises en formentlig komplet artsliste i bilag 4.3.

På trods af det rige plante- og fugleliv omtalt ovenfor er det i særlig grad padderne, der sætter området omkring Skarholm på naturens Danmarks kort. Med hele 9 arter, hvoraf de 6 er særligt beskyttede af EU's habitatdirektiv, er det en af landets vigtigste paddelokaliteter (tabel 1).

I forbindelse med projekter for at forbedre de sjældne paddearters levesteder under det tidligere Storstrøms Amt og siden under Lolland Kommune, er der gravet og oprenset adskillige vandhuller i fredningsområdet. Det har sammen med den øvrige indsats for naturen i området givet gode resultater, ikke mindst en meget stor bestand af løgfrøer...

...

Blandt krybdyrene findes kun snog, mens der er en lang række sjældne insekter. Her kan særlig nævnes løbebilleren *Harpalus attenuatus* (figur 14), der som det eneste sted i Skandinavien lever i klitterne langs diget. Der er kendt yderligere mindst

25 sjældne insektarter, hvoraf de fleste kun har navne på latin, og desuden endnu ikke er rødlistevurderede. Mest komplet er nok kendskabet til den relativt beskudne fauna af dagsommerfugle, af hvilke der er registreret 23 arter, heriblandt markperlemor-sommerfugl, der er rødlistet som truet.

...

Naturpleje og naturplejeaftaler

Området ved Lidsø er biodiversitetsmæssigt meget interessant, hvilket understreges af et ganske højt HNV-indeks (High Nature Value) på op til 10 på en skala der går op til 13.

For at opretholde og gerne forbedre biodiversiteten i området, er det nødvendigt at foretage naturpleje i området. Naturplejen skal målrettes de forskellige naturtyper og arter der vokser og lever inden for fredningen.

Langs Vester Skarholms Rende etableres der en ny lavbundede sø/vådområde, ved at etablere en ny dæmning/stigbord ca. 70 m syd for den nordlige vej.

Generelt bør naturplejen sikre at området holdes lysåbent, hvor der i dag er lysåbent. Den bedste måde at gøre dette på, er at få de lysåbne arealer afgræsset og helst med kvæg og heste. Alternativt vil får også kunne bruges, og i nogen tilfælde kan geder også være interessante som naturplejere, især hvor man oplever tilgroning med vedplanter er geder et godt supplement til naturplejen.

Maskinel slåning, slæt eller anden pleje med maskine, bør kun anvendes, hvis det er nødvendigt for at opnå gunstige betingelser for særlige dyr eller planter, eller såfremt problemarter indfinder sig på området. I helt særlige tilfælde, hvor det ikke er muligt at skaffe dyr til afgræsning, kan maskinel slåning af arealet komme på tale.

Maskinel pleje kan også anvendes andre steder i naturplejen, hvor plejen ikke kan udføres uden brug af maskiner. Et eksempel på dette kunne f.eks. være, hvis der er vandhuller der skal oprensnes.

De lavvandede områder skal plejes så de til stadighed fremstår lavvandede, og holder vand til langt hen på sommeren, og kun rent undtagelsesvis tørrer ud. Hvis de tørrer ud for tit, bør muligheden for at uddybe dem holdes åbne.

Skovene bør plejes med henblik på at sikre højest mulig biodiversitet. Dette sikres ved at have hjemmehørende løvtræer i forskellige aldre, så der altid er nye træer på vej, træer i deres bedste aldre gamle træer og decideret træruiner/døde træer samt masser af dødt ved i bunden. Dette vil sikre levesteder for masser af svampe, mosser, laver, insekter fugle m.v. Rewilding kan overvejes for området.

...

Natura2000-interesser

Inden for fredningsområdet findes der 6 bilag IV-arter, som er særligt beskyttede af EU's habitatdirektiv. Det er padderne Løgrø, Springfrø, Grønbroget tudse,

Strandtudse og Stor vandsalamander. Deres levesteder må som følge af beskyttelsen ikke ødelægges

...

Danmarks Naturfredningsforening har som et særstandpunkt ønsket at fredningsnævnet i sin vurdering af forslaget overvejer muligheden af et fugleskjul centralt i fredningsområdet på østsiden af den lille skov i den vestlige del af fredningsarealet ved "245d" på fredningskortet med udsigt over området øst for skoven.

På det offentlige møde den 13. september 2021 var der bred tilslutning til det væsentlige i fredningsforslaget. Danmarks Naturfredningsforening fastholdt, at fredningsnævnet i forbindelse med fredningen bør træffe afgørelse om et tredje fugleskjul, hvilket Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet tilsluttede sig, mens Lolland Kommune og Lidsø Gods v/ Anders Nordtorp Henriksen udtalte sig imod et tredje fugleskjul, der kan forstyrre dyrelivet. Dansk Ornitologisk Forening anførte, at der bør etableres flere stier, mens Danmarks Naturfredningsforening og Lolland Kommune anførte, at de eksisterende stier er tilstrækkelige.

Lidsø Gods har dog i forbindelse med bemærkningerne om erstatningen anført, at fredskovsarealet på matr.nr. 245d Rødby Markjorder, bør udgå af fredningen, hvis der ikke fastsættes erstatning vedrørende arealet på grund af fredskoven.

Under besigtigelsen i forbindelse med det offentlige møde blev en alternativ placering af et eventuelt tredje fugleskjul, hvor der er vist en sti over renden på den nordvestlige side af fredskoven, drøftet. Danmarks Naturfredningsforening og Lolland Kommune har i et fælles brev af 15. november 2021 til Fredningsnævnet fastholdt og uddybet deres synspunkter om et eventuelt tredje fugletårn.

Fredningsnævnets begrundelse og resultat

Fredningsnævnets medlemmer er enige om, at området ved Skarholm er fredningsværdigt og skal fredes, jf. naturbeskyttelseslovens kapitel 6 om fredning.

Fredningsnævnet henviser i den forbindelse til det rige plante- og dyreliv med mange truede og sjældne arter, og de mange forskellige naturtyper, der i vidt omfang er opstået i forbindelse med braklægningen og ekstensiveringen af landbrugsdriften de seneste i hvert fald 20 år.

Fredningsnævnet henviser endvidere til, at området ved Skarholm umiddelbart bag Det Lollandske Dige må anses som et karakteristisk bevaringsværdigt landskab, der har rekreative kvaliteter for offentligheden.

Fredningsnævnet henviser endeligt til, at der efter udløbet af Lidså Gods' 20-årige MVJ-aftale er en nærliggende mulighed for intensiv genopdyrkning af en meget væsentlig del af området og dermed en nærliggende risiko for plante- og dyrelivet og de landskabsmæssige værdier og rekreative kvaliteter. En fredning af området vil sikre og forbedre disse værdier, åbne bedre muligheder for naturpleje samt sikre og forbedre områdets rekreative kvaliteter.

Der har under fredningssagens behandling været enighed om afgræsningen af fredningen og det væsentlige i de fredningsbestemmelser, der er gengivet ovenfor. Det forhold, at fredningen ikke udløser nogen erstatning for så vidt angår fredskoven, kan ikke føre til, at fredskoven udgår af fredningen, idet fredskoven udgør en naturlig, sammenhængende del af det fredningsværdige område.

Fredningsnævnet finder, at der ikke på nuværende tidspunkt er grundlag for eller tilstrækkelig anledning til at træffe afgørelse om flere end de to fugletårne, der er anført på fredningskortet, eller om anlæg af nye stier mv. til brug for offentligheden. Fredningsnævnet bemærker i den forbindelse, at der med fredningsnævnets godkendelse/dispensation kan etableres yderligere stier og fugletårne, hvis der med tiden viser sig et behov herfor.

Fredningsnævnet har i en særskilt afgørelse i dag endvidere truffet afgørelse om erstatning til ejerne af det fredede område.

Erling B. Nielsen

Anders Martin Jensen

Heidi Marqweis

Klagevejledning

Fredningsnævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 43 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede er ejere og brugere, der skal have denne afgørelse tilsendt, enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget samt organisationer mv., som antages at have en væsentlig interesse i fredningsforslaget.

Erstatningsafgørelsen kan dog kun påklages af ejere og brugere samt statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af afgørelsen. Godtgørelse for udgifter til sagkyndig bistand kan ifølge naturbeskyttelseslovens § 47 ikke påklages.

Klage indgives skriftligt til Miljø- og Fødevareklagenævnet på en af følgende måder
- e-Boks, hvor du skal vælge Nævnenes Hus som modtager,

- e-mail til mfkn@naevneneshus.dk, eller
- almindelig brevpost til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg, att.: Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Da den samlede erstatning i anledning af fredningen overstiger 500.000 kr., skal Miljø- og Fødevareklagenævnet efterprøve fredningsnævnets afgørelse i sin helhed, uanset om afgørelsen påklages, jf. naturbeskyttelseslovens § 42